

ἐνδοξοὶ τῆς Ἑλλάδος ἄνδρες, ἐδοκίμασαν, ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀμοιβῆς, τὴν πικρίαν τῆς ἐξορίας. Ὁ Σωκράτης καὶ ὁ Φωκίων καὶ ἐδικάσθησαν εἰς τὸν κοινὸν θάνατον. Καὶ αὐτὸς δ' ὁ Δημοσθένης αὐτεδηλητηριάσθη ὅπως ἀποφύγῃ σκληρότερον ἐκ μέρους τῶς συμπολιτῶν του θάνατον.

Ἡ ἰδέα τῆς Οἰκογενείας παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσιν.

Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν οἰκογένειαν ἐν τῇ Ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι ἐὰν ἀτενίσωμεν πρὸς στιγμήν τι βλέπομεν;

Καὶ πρῶτον, ποῖος ὁ κλῆρος τῆς γυναικός; Ἀφανὴς καὶ ἐν τῇ γυναικωνίτῃ μόνῃ περιωρισμένη αὕτη δὲν ἦτο ἢ μία ἐκ τῶν πολλῶν δούλων τοῦ ἀνδρός. Οὐδὲν εἶχε δικαίωμα καὶ οὐδεμίαν ἐξουσίαν οὐδ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ἐαυτῆς τέκνων ἄτινα καὶ ταῦτα ἦσαν δούλα εἰς τὰς τοῦ πατρὸς, θελήσεις. Ἰδοὺ διατὶ, ὡς ἐλέγομέν, πού καὶ ἀνωτέρω, ὁ οἰκογενειάρχης, ὁ σύζυγος, ὁ πατήρ, ὁ προϊστάμενος ἐν γένει τοῦ οἴκου τῆς τότε ἐποχῆς καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι ὁρθῶς ἠδυνάτο νὰ χαρακτηρισθῇ, μᾶλλον ὡς τις ἀπόλυτος κύριος καὶ κάτοχος δούλων. Ἰδοὺ δὲ προσέτι καὶ ὁ λόγος δι' ὃν ἐπὶ τῶν δακτύλων ἀριθμοῦνται ἐκείναι ἐκ τῶν γυναικῶν αἰτίνες ἐσημείωσαν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἱστορίᾳ ποιά τινὰ ἐξαιρέσιν δράσασθαι ἐν τῇ ἐποχῇ καθ' ἣν ἐζηταν (καὶ αὗται δὲ κατὰ τὸ πλεῖστον ἦσαν ἐταῖραι, ὡς ἡ περίφημος Ἀσπασία τοῦ Περικλέους καὶ ἡ περιώνυμος ἐκείνη ἐξ ἧς αὐτὸς ὁ Σωκράτης καυχᾶται ὅτι ἠρύσθη τὸ πλεῖστον τῆς σοφίας αὐτοῦ)

Ἦδη, ἐπισκεφθῶμεν ἐπὶ βραχύ τι καὶ τὴν ἐτέραν κατὰ τοὺς ὑπὸ κρίσιν χρόνους ἔδραν τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, τὴν Σπάρτην. Τῆς Σπαρτιατικῆς πολιτείας καὶ τὰ πλεῖστα τῶν τρωτῶν μερῶν ἐὰν ἀποσιωπήσωμεν, δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ μὴ κατακρίνωμεν μετὰ τῶν ἐμφρονεστέρων κριτικῶν καὶ πολιτειολόγων ἐκεῖνο ἐκ τῶν Νομοθετημάτων τοῦ Λυκούργου ὅπερ ἐπέτασσε τὴν ἐξόντωσιν καὶ τὸν ἐξαφανισμόν πάντων τῶν παίδων τῶν γεννημένων ἀνικάνων ἵνα ὑπηρετήσωσι τὴν πατρίδα αὐτῶν ἐν πολέμῳ ἥτοι τῶν μὴ ἀρτιμελῶν ἢ ἑλλειπτικῶν ὅπωςδήποτε ἐν τῇ σωματικῇ αὐτῶν συστάσει. Ὅμοιως κακῶς ἐτέθειτο καὶ ὁ νόμος ἐκεῖνος ἐν Σπάρτῃ καθ' ὃν συνεχωρεῖτο ἢ μᾶλλον ἐπετρέπετο ἡ κλοπὴ, ἥρκει νὰ μὴ ἐφωράτο ὁ κλέψας, νόμος ὅστις δῆθεν ἀπέδλεπεν εἰς τὴν ἐξοικείωσιν καὶ προεξάσκησιν τῶν νέων πρὸς τὰς τοῦ πολέμου δυσχερείας καὶ τὰ τοῦτι τεχνάσματα.

Ἀλλ' ἄς θεωρήσωμεν ἐπ' ὀλίγον καὶ τὴν τάξιν τῶν δούλων ἐν Σπάρτῃ.

Οὐδεὶς, ὅσον στεναισιδῶς καὶ ἂν παρηκολούθησε τὸ μαθημα τῆς ἱστορίας, ἀγνοεῖ ποία ἦτο ἡ θέσις τῆς ἐν Σπάρτῃ δουλείουσης τάξεως τῶν Εἰλωτῶν ἀπέναντι τῶν

κυρίων αὐτῶν, τῶν Λακώνων πολιτῶν. Παροιμιώδης μέχρι σήμερον διαμένει ἡ σκληρότης μετ' ἧς οἱ Σπαρτιάται ἐφέροντο πρὸς τοὺς δούλους αὐτῶν. Καὶ δὲν ἦσαν μόναι αἱ ἡμερήσιαι καταπιέσεις εἰς ἃς ὑπεβάλλοντο οἱ Εἰλωτες, ἀλλ' ἐπῆρχοντο ἐκάστοτε πρὸς ἐπίμετρον σκληρότητος καὶ περιοδικαί τινες σφαγαὶ αὐτῶν, πρὸ πάντων ὅταν ἐφάνιντο οὔτοι πληθυνόμενοι πως καὶ αὐξανόμενοι. Ἄλλοτε πάλιν ὅπως προγγυμνάζωνται οἱ νέοι τῆς Σπάρτης εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἐξοικειῶνται πρὸς τοὺς ἐν τούτῳ φόβους καὶ τὴν αἵματοχυσίαν, ἀφίνοντο οὔτοι ἐλεύθεροι νὰ ἐπιπίπτωσι κατὰ τῶν ἀδελφῶν ὅσον καὶ δυστυχῶν εἰλωτῶν, σφάζοντες αὐτοὺς καὶ τὰ βούλησιν. Ὑπάρχει δὲ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Σπαρτιατικοῦ λαοῦ σελὶς τις ἐνθα παρουσιάζονται οἱ Εἰλωτες κατ' ἀρχὰς μὲν ὀπλιζόμενοι ὑπ' αὐτῶν τῶν Σπαρτιατῶν κατὰ τὴν ἐχθρῶν τῆς Δημοκρατίας, εἶτα δὲ (εἰς ἀνταμοιβήν) σφάζόμενοι ἀνηλεῶς ὅλως καὶ ἀπανθρώπως ὑπ' αὐτῶν τούτων ὧν τὴν δημοκρατίαν διέσωσαν!!!— Ἀλλ' οἱ Σπαρτιάται, στοιχοῦντες μετ' ἄκραι αὐστηρότητος τῷ τότε γεγενεικευμένῳ κανόνι καθ' ὃν πᾶς ξένος, ἥτοι πᾶς μὴ ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως ἢ πατρίδος καταγόμενος, ἦτο βίρβαρος, ὡς βαρβάρους εἰς πολλὰς περιστάσεις μετεχειρίζοντο καὶ αὐτοὺς τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας. Καὶ παραδειγμα ἔστω ἡ συμπεριφορὰ αὐτῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς Θηβαίους, ὅταν οὔτοι ἠττήθησαν ὑπ' αὐτῶν, πρὸς τοὺς Μεσσηνίους σφαγιασθέντας ὑπ' αὐτῶν, καὶ τέλος πρὸς τοὺς Πλαταιεῖς, τοὺς διελθόντας διὰ στόματος τοῦ Σπαρτιατικοῦ ξίφους, διότι καὶ μόνον εἶχον ὑπογράψῃ συμμαχίαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν Περσῶν.

Αὕτη ἡ πραγματικὴ ὄψις τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ παρὰ ταῖς δυστὶν ἐπισημοτέραις καὶ ἐνδοξοτέραις πόλεσι τῆς Ἑλλάδος, ταῖς Ἀθήναις καὶ τῇ Σπάρτῃ.

(Ἐπεταὶ συνέχεια)

Ἀρχιμ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ ΓΙΑΝΝΑΓΚΑΣ

FRANÇOIS COPPÉE

Ἡ ΕΡΗΜΟΜΕΝΗ ΕΠΑΥΛΙΣ

Πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν διηρχόμην σχεδὸν καθ' ἐκάστην καὶ πολλάκις δύο φορές τὴν ἡμέραν ἀπὸ ἑνα μικρὸν δρόμον κείμενον εἰς τὴν ἐσχατιάν τοῦ προαστείου τοῦ Ἀγίου Γερμανοῦ καὶ ἀπολήγοντα εἰς μίαν ἀπὸ τὰς μεγαλοπρεπεῖς λεωφόρους αἱ ὁποῖαι αὐλάκουν τὰ περίξ τῆς πλατείας τῶν Ἀπομάχων. Ὁ δρόμος αὐτὸς, ὅπου δὲν ὑπάρχει ἔχνος κατηγλείου,

είναι από τους μάλλον έρημους δρόμους των Παρισίων και από τους ήττον θορυβώδεις έξ έσων γνωρίζω. Από πολλούς κήπους, των όποιων τους άτελευτήτους και χαμηλούς τοίχους υπερβάλλουσιν οι κλάδοι, αναδίδεται εις τον έρημον δρόμον, κατά μέν τον Μάϊον, τό ευώδες άρωμα των λειρών, κατά δέ τον Ιούνιον, ή μεθυστική ευωδία των άκταιών και των άκακίων. Όταν ανοίγεται αύλειος θύρα διά νά αφήση έλευθέραν την έξοδον εις άμαξαν, ό περιπατητής — όστις πρό όλίγου ήκουε την ήχώ έπαναλαμβάνουσαν τον θόρυβον των βημάτων του επί του πεζοδρομίου — θεάται άμμόστρωτον δενδροστοιχίαν, παισιουμένην ένθεν και ένθεν με ζυγοφυτείας, και ή όποια καμπτομένη αποτόμως οδηγεί εις την οικίαν, ήτις χάνεται έν τῷ μέσῳ τῆς χλόης. Σπανίως άπαντά τις τμήμα γῆς μάλλον μεμονωμένον, μάλλον άριστοκρατικόν.

Είς την περί ής ό λόγος έποχήν, μία μόνον κατοικία έφαινετο εις τον άθόρυβον αυτόν δρόμον, διά μέσου σιδηράς κιγκλίδος ροκ ο κ ό, τύπου όμοιάζοντος πρός τή σφυρηλατημένα άριστογρήματα τά κοσμοῦντα την πλατείαν Στανισλά της Νανσύ, άλλα χωρίς ποικίλματα και πολύ μικροτέρων διαστάσεων. Όσάκις διηρχόμην εκείθεν, ιστάμην πάντοτε όλίγον χρόνον άποθαυμάζων την κομψήν πρόσοψιν έπαύλειως Λουδεβίκου XVI, αναπαυομένης εις τό βάθος δροσεράς χλόης, ήν έσχίαζεν ώραία άργυρώδης φιλύρα, και συγκειμένης έξ ίσογείου μόνον πατώματος συμμετρικών διαστάσεων, με χαρίεντα προπύλαια, εις τά όποια ώδήγει διπλή κλίμαξ, με ύψηλά παράθυρα των όποιων οι ύαλοπίνακες άπετελοῦντο από μικρά τετράγωνα και με στέγην σκεπασμένην με πλάκας, υπέρανω τῆς όποιας αι κορυφαί μερικῶν μεγάλων δένδρων έπρόδιδον την υπαρκτιν πάρκου. Η κατοικία αύτη, τίς οίδε ποίου τοποτηρητοῦ ή ποίου μεγιστάνος έκρυπτε τās λαθραίας διασκεδάσεις. Ίσως ήτο παράμερο σπίτι, μία « τ ρ έ λ λ α » ως θά έλεγον τότε, έξω από τό όποιον θά είχαν σταθμεύση, έν καιρῷ νυκτός, πολλαί άμαξαι με άοιδούς του ώραιου φύλου. Διότι ή συνοικία έκτίσθη κατά την έποχήν τῆς Παλινορθώσεως και συνεπῶς κατά τον τελευταίον αιώνα ή κομψή έπαυλις θά έχάνετο σχεδόν έν τῷ μέσῳ τῆς έξοχής. Ίσως δέ όφείλομεν νά άποδώσωμεν εις τον λόγον αυτόν, τό μυστηριώδες σχήμα με τό όποιον διητρεφότο άκόμη. Ούτε έξαρτήματα είχεν ούτε θυρωρείον. Πλὴν τῆς φωλεᾶς αὐτῆς εις τό μέσον των φυλλωμάτων, τίποτε άλλο.

Εὐθὺς ὡς περιέβαλλες με έν βλέμμα την φωλεάν αὐτήν, ή έξῆς σκέψις σου ήρχετο εις τον νοῦν : « Τί ώραία θά περνοῦσε κανείς ἐδῶ solus cum sola με τās θωπείας του έρωτος ! Τί θεσπέσιον ένδιαίτημα διά δύο έρώσας καρδιάς, ποῦ θά συνεσώρευαν ἐδῶ ὅλους τοὺς θησαυροὺς τῆς τρυφερότητος και τῆς αγάπης των ! » Ἡμῖν νέος τότε και καθ' ήν στιγμήν αι άκτίνες του δόντος ήλίου, διερχόμεναι διά των κλάδων τῆς μεγάλης φιλύρας, παρήγον, ὡς έν πυρκαϊᾷ, άντανανκλώμεναι επί των ὕλων τῆς κομψῆς οἰκίας, τās έρυθράς άπεικονίσεις των γερανίων και έφλέ-

γοντο επί τῆς πυκνῆς πρασινάδας, συνηθέστατα ἐβουδιζόμην εις την πλάνον ρέμβην ή όποια κάμνει τον άνθρωπον, τον σχεδόν πάντοτε δυστυχῆ, νά πιστεύη, ὅτι ὅπου δέν είναι αὐτός, εκεί βασιλεύει ή εὐτυχία.

Διότι ή έπαυλις κατωκείτο. Απόδειξις, ό κήπος ό όποιος ήτο στολισμένος με άνθη, και περιποιημένος με την μεγαλυτέραν φιλοκαλίαν. Τὸν χειμῶνα από τοὺς καπνοδόχους άνέθρωσκε καπνὸς άνυφόμενος εις τον φαιδν οὐρανὸν και τῷ έσπέρας άμυδραί λάμψεις του λύχνου διεκρίνοντο ὀπίσω από τά βάρεα παραπετάσματα των παραθύρων των αἰωνίως κλειστών. Πολλάκις εἶδα εισερχόμενον και έξερχόμενον διά τῆς μικρᾶς θύρας τῆς κιγκλίδος, ένα γηραιὸν υπηρέτην με σκοτεινὴν στολήν. Τὸ ὕψος του εἴκυε την προσοχήν, ή μάλλον, ἐγέννα ὑποψίας. Ἐάν τον ήρώτων δέν θά έκέρδιζα, φυσικά, τίποτε. Ἐξ άλλου, με τί δικαίωμα θά έλάμβανα την τόλμην νά ταραξῶ, έξ άπλῆς περιεργείας, την ήσυχίαν του άγνώστου, ή των άγνώστων ξένων τῆς κλειστῆς οἰκίας ; Ἐπροτίμησα νά σεβασθῶ τό μυστικόν. Ἐν τούτοις ή αἰνιγματική έπαυλις με έμαγνήτιζε περισσότερο.

*
* *

Μίαν νύκτα θερινήν και πνιγηράν επέστρεφα εις την κατοικίαν μου περί την ένδεκατὴν τῆς νυκτός. Ἐξω ό οὐρανὸς ήτο κεκαλυμμένος ὑπὸ νεφῶν. Χωρίς νά τό θέλω, έπειδὴ εἶχα πάρει την συνήθειαν, ήλλαξα δρόμον διά νά περάσω εμπρός από την μυστηριώδη έπαυλιν. Ο μικρὸς δρόμος, όπου τρεῖς μόνον φανοί αερίοφωτος, και αὐτοί εις μεγάλην ἀπ' άλλῶν απόστασιν, έρριπτον τό ασθενές φῶς των εις τον θερμὸν αέρα, ήτο παντέρημος. Ἐπάνω εις τά δένδρα δέν ἐκινεῖτο φύλλον. Η φύσις εκείνο τό βράδυ εἴγα οίονει βυθισμένη εις την φορτικὴν γαλήνην ή όποια προηγείται πάντοτε τῆς καταιγίδος.

Όταν έπλησίαζα νά φθάσω εις την έπαυλιν, συνήχσις κλειδοκυμβάλου προερχομένη βεβαίως από εκεί άπήχησεν εις τον άκίνητον αέρα. Μετ' έκπλήξεως δέ τότε παρετήρησα ὅτι, ὅλως έκτάκτως, και αναμφίβολως ένεκα του υπερβολικοῦ καύσωνος, δύο παράθυρα ήσαν όλίγον ανοικτά, άλλα τόσον όλίγον, ὥστε ήτο αδύνατον ό ὀφθαλμὸς νά διακρίνῃ τά έντὸς τῆς οἰκίας άντικείμενα. Αἴφνης φωνή γυναικεία, φωνή ὕψι φώνου ήχησε, μελωδική και θαυμασία την έντασιν, έν μέσῳ τῆς νυκτερινῆς σιγῆς. Ἐψαλλε βραχυτάτην μελωδίαν άλλοκότου ρυθμοῦ και γεμάτην από μελαγχολίαν. Ἐξ ένστικτοῦ ήγνόησα ὅτι ήτο δημώδης σκοπός, έν από τά ώραία λούλουδα άγρίας μουσικῆς, ποῦ δέν φυτρώνουν εις τοὺς κήπους τοὺς άπεξηραμένους από τοὺς έξ έπαγγέλματος μαέστρους. Ναι ήτο αναντιρρήτως δημώδης μελωδία ! Ἄλλα ποίου τόπου ; Ἄν και δέν κατώρθωσα νά διακρίνω εις ποίαν γλῶσσαν ήσαν οι λόγοι, ήσθάνθην ὅμως την παραπονετικὴν ἔμπνευσιν και τό περίλυπον πνεῦμα του Βορρά. Ο σκοπὸς ήτο συγκινητικὸς, ή φωνή θεσπεσία. Μόλις διήρχεσε δύο λεπτά. Ἄλλ' οὐδέποτε εις ὅλην την ζωήν μου ήσθάνθην βαθύτερον τό αἶσθη-

μα τῆς μουσικῆς. Ἐνῷ δὲ ἡ αἰδὼς εἶχε πρὸ πολλοῦ παύσει, μέσα μου ἐκραδαίνοτο ἀκόμη ἡ τελευταία νότα τῆς μελωδίας ἐκείνης, ὀξεῖα καὶ διαπεραστική, θλιβερά καὶ παρομοιάζουσα μὲ παρατεταμένην κραυγὴν ὀδύνης.

Θὰ ἔμενον ἐπὶ πολὺ ἐκεῖ μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ λικνισθῶ ἀκόμη μὲ τὴν μάγον ἐκείνην φωνήν, ἂν δὲν ἡγείρετο ἀποτόμως σφοδρὸς ἀνεμος ταραττων μανιωδῶς τὰ φυλλώματα καὶ δὲν ἤρχιζε νὰ πίπτῃ ραγδαία βροχή. Ἄν δὲ καὶ διέμενον ἐκεῖ πλησίον καὶ παρ' ἑλγην τὴν σπουδὴν μου δὲν κατώρθωσα νὰ ἀποφύγω ἐξ ὁλοκλήρου τὴν θύελλαν.

*
* *

Ὑστερα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας εὐρισκόμενος εἰς τὸ Καζίνο τῆς Διέππης μὲ μερικοὺς σχετικούς μου, ἐνῷ συνεζητοῦμεν ζωηρῶς περὶ μουσικῆς, ἐπλεξα τὸ ἐγκώμιον τῶν δημηθῶν ᾠμάτων, τὰ ὁποῖα εἶναι φυσικὸν ἀπαύγασμα ἀπλοῦ καὶ συναισθηματικῆς καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν λόγων μου, ἀφηγήθην τὴν περιπέτειάν μου.

«Ἐνθυμεῖσαι τὸν σκοπὸν αὐτόν; μὲ ἠρώτησεν ὁ πρίγκηψ Κ... νέος Ρώσος μὲ τὸν ὅποιον μὲ συνέδεεν ἀπλή συμπάθεια.

Δὲν θὰ τὸν ξεχάσω ποτὲ ἀπήντησα μετὰ πάθους.

Καὶ καλὰ κακὰ τὸν ἐτραγουδῆσα σιγὰ σιγὰ.

«Σὲ βεβαίῳ, ἐπρόσθεσεν ὁ νεαρὸς πρίγκηψ, εἰμπορεῖς νὰ καυχᾶσαι, ἀγαπητὲ κύριε, ὅτι ἡ τύχη σοῦ ἐφιλοδώρησε σπανιωτάτην ἀπόλαυσιν! Αὕτη ἡ μελωδία εἶναι προσφιλεῖς ᾠσμὰ τῶν ναυτῶν τῆς Drontheim, πολὺ διαδεδομένη εἰς τὴν Νορβηγίαν, καὶ ἡ θαυμασία φωνή, ἡ ὁποία σοῦ παρέσχε τὴν μοναδικήν εὐκαιρίαν νὰ τὸ ἀκούσης εἶναι τῆς Στόλβεργ, διὰ τὴν ὁποίαν ἐτρελλαινόμεθα ὅλοι πρὸ δύο ἐτῶν, ὅταν ἤρχιζε τὸ ὥρατον στάδιόν της εἰς τὴν Πετρούπολιν, τῆς Στόλβεργ ποῦ θὰ ἀνεδεικνύετο μία ἀπὸ τὰς μεγάλας αἰδοῦς τοῦ αἰῶνος, ἂν δὲν ἐθυσιάζε Τέχνην, Θέατρον καὶ παντοειδεῖς θριάμβους διὰ τὸν ἔρωτα τὸν ὅποιον ἡσθάνετο διὰ τὸν Βασίλειον Λοβανῶφ, τὸν τότε συμβαθμοῦχόν μου εἰς τὸ ἵππικόν.....

Ναί, ἐπὶ δύο ἔτη στερούμεθα εἰδήσεών του. Εἶχε δώσῃ τὴν παραίτησίν του καὶ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Ρωσσίαν χωρὶς νὰ εἰδοποιήσῃ κανένα. Ἀσαφῶς ἐγνωρίζομεν ὅτι ἐκρύπτετο εἰς Παρίσιος μαζὺ μὲ τὴν φίλην του, ἀλλὰ τὸ χρησφύγετόν του, τὸ ὅποιον ὅλους τοχαίως ἔφερε εἰς φῶς, μᾶς ἦτο ἐντελῶς ἀγνωστον.

— Λοιπὸν, εἶπον, αὕτη ἡ καλλιτέχνης τὴν ὁποίαν ἡ φύσις ἐπρόκισσε μὲ τόσα σπάνια χαρίσματα ἐθυσίασε τὸ πᾶν δι' ἐν εὐδύλλιον;

— Δι' ἐν πάθος, ἀνέκραξεν ὁ πρίγκηψ. Ἄν καὶ πολὺ νέα ἡ Στόλβεργ, εἶχε παρελθὼν πολὺ τρικυμιῶδες, ὅταν συνήντησε τὸν Λοβανῶφ. Ἐνθυμοῦμαι, ἤμην εἰς τὰ παρασκήνια τὸ ἐσπέρας ποῦ ἐπαρουσιάσθη εἰς αὐτὴν ὁ Βασίλειος, ὅστις, ὀφείλω νὰ τὸ ὁμολογήσω, εἶναι ὥρατος ὡς ὁ Ἀπόλλων, καὶ βλέπω ἀκόμη τὴν θειαν αἰδέον νὰ ὠχρᾷ ἀπὸ συγκίνησιν καὶ νὰ χάνῃ τὸ ἀπαλὸν ρόδινον χρώμα της...

ὦ! τὸ ἀποτέλεσμα ἐπῆλθε ταχὺ ὡς ὁ κεραυνός, καὶ νομίζω ὅτι τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἐπῆρε τὰ μυαλὰ τοῦ φίλου μας, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν, μαζὺ μὲ τὰς θριαμβευτικὰς ἀνθοδέσμας τῆς πέμπτῃς πράξεως. Ἄλλ' αὐτὸς πολὺ γρήγορα ἔγεινε ζηλότυπος ὡς μουσουλμάνος.... Ναί, ἐξηλοτύπει τὸν κόσμον ὅλον ὅταν ἐκείνη ἐφαλλε.... Πάντοτε ἦτο εἰς τὴν πρώτην σειρὰν τῶν ἑδρῶν, καὶ ὁσάκις τὸ θέατρον ἐκλονίζετο ἀπὸ τὰ χειροκροτήματα, στρεφόμενος ἀποτόμως περιέφερεν ἐπὶ τῶν θεατῶν ἄγριον βλέμμα, ὅπου ἤτραπευεν ἡ ἐπιθυμία νὰ ραπίσῃ ὅλους τοὺς θαμνῶνας τοῦ θεάτρου.... Καὶ ἔμως εἶχε μέγα ἄδικον. Διότι καὶ ὅταν αὐτὸς ὁ Τσάρος ἦτο εἰς τὸ θεωρεῖόν του, ἡ Στόλβεργ δὲν εἶχεν ὀφθαλμοὺς παρὰ διὰ τὸν Βασίλειον της καὶ δὲν ἤδε παρὰ δι' αὐτόν.... Εἰς ἀντάλλαγμα αὐτὸς ἐκίνησε πάντα λίθον διὰ νὰ τὴν πείσῃ νὰ ἀφήσῃ τὸ θέατρον!.... καὶ ὑπεχώρησεν ὅταν, μετὰ πάρον τριῶν μηνῶν, ἔλῃξε τὸ συμβόλαιόν της. Ἐκτοτε κρύπτονται εἰς τοὺς Παρίσιους, εἰς τὴν κρύπτην τὴν ὁποίαν ἀνεκάλυψε, ὅπου θὰ κατατίχωνται ἀπὸ ἔρωτα. Ἀλλὰ στοιχηματίζω ὅτι ὁ Βασίλειος θὰ ἐπιζήσῃ διότι εἶναι εὐρωστος ὡς Φαρναΐσιος Ἰρακλῆς, ἐνῷ ἡ Στόλβεργ, καθὼς λέγουσιν, εἶναι φθισική. Μερικοὶ μάλιστα ἀποδίδουσι εἰς τὴν φθίσιν τὴν ἑκτακτον ἔντασιν τῆς φωνῆς της καὶ τὴν μαγείαν ποῦ εἶναι, πρᾶγμα ἀλλόκοτον, γεμάτη ἀπὸ ὀδύνην.... Πλὴν, ὅσον ξετρελλανμένη καὶ ἂν εἶναι μὲ τὸν Λοβανῶφ της, ἡ δυστυχισμένη κόρη θὰ πνίγεται ἀπὸ τὴν στενοχωρίαν μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ κλουδί ποῦ τὴν κρατεῖ φυλακισμένην.... Ἐκτὸς τούτου, θὰ ὑποφέρει ἐπίσης πολὺ, ἐπειδὴ τραγουδεῖ σπανιώτατα, ἀφοῦ οὐ ποῦ περνᾷς καθ' ἑκάστην ἑμπρὸς ἀπὸ τὴν ἐπαυλὶν της τὴν ἡκουσας μίαν μόνον φορὰν, τὴν θυελλώδη ἐκείνην νύκτα.... Πολὺ ἀσχημα θὰ τελειώσῃ αὕτη ἡ ἱστορία.»

Ἡ συζήτησις περιστράφη εἰς ἄλλο ζήτημα. Τὴν ἐπομένην ἀνεχώρησα καὶ ἐπῆγα εἰς τὴν Κάτω-Νορμανδίαν πρὸς συνάντησιν φίλων μου. Εὐρισκόμεν ἐκεῖ ἀπὸ δεκαπέντε ἡμερῶν, ὅτε ἀνέγνωσα κατὰ τύχην εἰς τὴν θεατρικὴν κήνησιν μᾶς ἐφημερίδος τὰς ἐπομένους γραμμὰς: «Μετὰ μεγάλῃς λύπης ἀναγγέλλομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας ὅτι ἡ Δίς Ἰδα Στόλβεργ ἡ διάσημος ἐκ Σουηδίας αἰδὼς, ἡ ὁποία τόσον ταχέως κατήγαγε πρωτοφανῆ θρίαμβον εἰς τὰ θέατρα τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ρωσσίας, καὶ ἡ ὁποία πρὸ δύο περίπου ἐτῶν, ἐν τῷ κολοφῶνι τῆς αἴγλης της ἐγκατέλειπε τὸ λυρικὸν στάδιόν της, ἀπέθανεν εἰς Παρίσιος ἀπὸ φθίσιν τῶν πνευμόνων».

Ἄν καὶ οὐδέποτε εἶδα τὴν Στόλβεργ, μίαν δὲ καὶ μόνην φορὰν ἤκουσα τὴν ἀσύγκριτον φωνήν της, ἡ ἀνάγνωσις τῆς τετριμμένης αὐτῆς φράσεως, ἐξ ἧς ἐμάνθανον ὅτι ἐξεπληροῦτο ἡ πένθος προφητεία τοῦ πρίγκηπος Κ... μὲ ἐλύπησε πολὺ. Τώρα ἤξευρα ὅλον τὸ μυστήριον τῆς κεκλεισμένης οἰκίας. Ἐκεῖ εἶχε μαρκανθῇ καὶ σθεσθῇ ἡ ταλαίπωρος γυνή. Ἐτάκη ἀναμφιδόλως ἀπὸ τὸν ἔρωτα, ἀλλ' ἴσως καὶ νὰ ἐπνίγη ἀπὸ τὴν αἰχμηλωσίαν εἰς τὴν ὁποίαν τὴν κατέδικαζεν ἡ ζηλοτυπία τοῦ ἑραστοῦ της, καὶ ἀπὸ τὴν λύπην ποῦ ἡσθάνετο ἐπὶ τῇ ἀναπολήσει τῶν παλαιῶν

θριάμβων της καὶ τῆς τέχνης τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀφήσῃ.

Ἡ τύχη καὶ τὸ τέλος τῆς Στόλβεργ μού ἐφαίνοντο τόσοι μελαγχολικά. ὥστε μέσα εἰς τὴν καρδίαν μου ἐγεννᾶτο σφοδρὸν μῖσος κατὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, διὰ τὸν ὁποῖον τὰ πάντα εἶχε θυσιάσῃ καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ζωὴν της. Ἐφάνταζόμην αὐτὸν τὸν ἀνθρώπου μᾶλλον ἀσχημον, ἐγωῖστίην, θηρίον τέλος, ἀναίσθητον. Ἦμην βέβαιος ὅτι πολὺ ταχέως ἤθελε παρηγορηθῇ διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐρωμένης του καὶ λησμονήσῃ τὴν ἀτυχὴ νεκράν, καὶ ὅτι, ἀνάξιος αὐτὸς, τοῦ ἐρωτος τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐμπνεύσῃ, ἦτο ἀνίκανος νὰ αἰσθανθῇ εὐκρινῇ λύπην καὶ νὰ διατηρήσῃ πιστὴν ἀνάμνησιν.

Ὅταν ἐπέστρεψα εἰς τοὺς Παρισίους, ὁ πρῶτος γνῶριμος τὸν ὁποῖον συνήντησα ἦτο ὁ πρίγκηψ Κ... εἰς τὸν ὁποῖον ἐξέφρασα τὴν λύπην μου διὰ τὸν θάνατον τῆς αἰδοῦ. Δὲν κατώρθωσα δὲ νὰ τοῦ ἀποκρύψω τὴν ἀντιπάθειαν ποῦ ἔτρεφα ἐξ ἐνστίκτου διὰ τὸν Β. Λοδανῶφ.

— Ἐπὶ φαντασιόπληκτος ποῦ εἶσαι, ἀνεφώνησεν ὁ πρίγκηψ. Ἦρκεσε νὰ θελχθῇς μίαν στιγμὴν ἀπὸ τὴν φωνὴν τῆς γυναικὸς αὐτῆς διὰ νὰ γεννηθῇ εἰς τὴν καρδίαν σου αἰσθημα ὀφίγονον δι' αὐτὴν καὶ ζηλοτυπία παλινδρομικὴ διὰ τὸν ἀτυχὴ φίλον μου. Ὁμολογῶ ὅτι ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐξελάμβανον καὶ ἐγώ, ὡς σύ, τὸν Βασίλειον ὡς ἀνθρώπου μᾶλλον σαρκικὸν ἢ αἰσθηματικόν, μᾶλλον περιπαθῇ ἢ τρυφερὸν, ἀλλὰ τὸν εἶδα καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῆς Στόλβεργ καὶ σὲ διαβεβαιῶ ὅτι βρᾶνίζεται ἀπὸ ἀνυπόκριτον ἀπελπισίαν. Ὅταν τὸν συνευληπτήθην ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας μου καὶ ἐπανειλημμένως μού εἶπεν ἀναλυόμενος εἰς λυγμούς, ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι πλέον δι' αὐτὸν περιττή. Καὶ λέγων ταῦτα δὲν προσεποιεῖτο διότι ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Σενεγάλην σκοπῶν νὰ ἐνωθῇ μὲ τὸν ἑμίλον τῶν ἐξερωνητῶν, οἱ ὁποῖοι, ὡς τόσοι ἄλλοι, θὰ ἐξαφανισθῶσιν. Ἰσως δὲ παντός, εἰς τὴν φρικώδη Ἀφρικὴν! Αὐτὸ δὲν τὸ κάμνει ὁλος ὁ κόσμος. Ἀκολουθῶν τὴν ἀποστολὴν Jackson ὁ Βασίλειος ἀποδεικνύει ὅτι διαφυλάττει νωπὴν τὴν ἀνάμνησιν τῆς Στόλβεργ, διότι ἐκεῖ μόνον εἰδεχθεὶς πιθήκους συναντᾷ τις. Πολὺ ἔμως φοβοῦμαι μήπως θέσῃ τέρμα εἰς τὴν λύπην τοῦ ὁ πυρετός ἢ ἡ δυσεντερία, ἂν μὴ ἡ σφαῖρα τῶν Παχουῶν.... Μετάβαλε λοιπὸν τὰς περὶ αὐτοῦ παρατόλμους καὶ πρῶτους σκέψεις σου... Ἄλλως, πρὶν ἢ ἀναχωρήσῃ τοῦ ἦλθε μία ἰδέα, ἡ ὁποία θὰ σοῦ φανῇ, πιστεύω, πολὺ συγκινητικὴ.

Ἡ ἐπαυλὶς εἰς τὴν ὁποίαν ὑπῆρξαν τόσοι εὐτυχεῖς ἀλλὰ καὶ τόσοι δυστυχεῖς εἶναι ἰδική του. Αὐτὴ λοιπὸν θὰ μείνῃ πάντοτε κλειστή. Ὁ Βασίλειος ἐπιθυμεῖ νὰ μὴ διεισδύσῃ κανεὶς εἰς τὸν Βωμόν αὐτὸν τοῦ Ἐρωτος καὶ τῶν Παθῶν ἐν ὁσῷ ζῇ. Σὺ ποῦ διέρχεσαι τακτικὰ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ παραστής μάρτυρ τῆς βραδείας καταστροφῆς τῆς οἰκίας. Καὶ ὅταν μίαν ἡμέραν θὰ παρατηρήσῃς ἐπ' αὐτῆς τὸ «ἐνοικιάζεται» δύνασαι νὰ εἴπῃς τότε «ὁ Βασίλειος Λοδανῶφ ἀπέθανε!»

Ἀπεχωρίσθην τὸν πρίγκηπα μεταμελημένος διὰ

τὴν ἀπαισιοδοξίαν μου καὶ τὴν ἐπομένῃν ἐπῆγα νὰ ἰδῶ τὴν ἔρημον οἰκίαν. Τὰ παραθυρόφυλλα ἦσαν κλειστά, τὰ μαραιμένα φύλλα τῆς μεγάλης φιλόρας — κατὰ μέγα μέρος φυλλοροήσαντα — ἦτο ἀρχὴ φθινοπώρου — ἐκάλυπτον τὴν χλόην· ἀγρία χόρτα εἶχον φυτρώσῃ, κατὰ συστάδας ἐπάνω εἰς τὴν λεπτήν ἄμμον, εἰς τὸ ἄκρον τῶν δεινδοστοιχιῶν. Ἡ ἐρήμωσις ἤρχιζε τὸ καταστρεπτικὸν ἔργον της.

*
**

Παρήλθον μῆνες, διέρρευσε ἐτος δολόκληρον. Τὸ ἔτος διεδέχθη ἄλλο. Αἱ ἐφημερίδες ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐξεδήλουν τὴν μεγάλην ἀνησυχίαν τῶν περὶ τῆς τύχης τοῦ Jackson καὶ τῶν συντρόφων του, περὶ τῶν ὁποίων διετέλουν εἰς παντελὴ ἀγνοίαν. Γνωρίζετε ὅτι ἀκόμη καὶ σήμερον ἀγνοεῖται ἡ τύχη τῶν, ἦτοι ποῦ καὶ πῶς ἀπώλεσθον οἱ τολμηροὶ ἐξερευνηταί. Κατοικῶν πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν συνοικίαν καὶ διερχόμενος καθ' ἐκάστην πρὸς τῆς ἐρημωμένης ἐπαύλειος παρέστην μάρτυρ τῆς βαθμιαίας καταστροφῆς της. Πληττομένη ἐπὶ δύο χειμῶνας ἀκαταπαύστως ὑπὸ τῆς βροχῆς ἢ πρόσοψις της ἐκαλύφθη, τρόπον, τινὰ ὑπὸ λέπρας. Πλὴν τούτου, μερικαὶ πλάκες ἀποσπασθεῖσαι ὑπὸ τῆς καταιγίδος, ἢ ἴσως ὑδραγωγὸς σωλὴν διατρηθεὶς προὔξενον πολὺ μεγαλητέραν βλάβην. Ἡ δὲ ὑγρασία συνεπλήρωσε τὸ καταστρεπτικὸν ἔργον. Πανταχοῦ οἱ τοῖχοι ἐσχίσαν. Ὁ ἐξώστης κατέρρευσε. Ἡ στέγη ἐκάμφθη. Ἡ θέα τῆς ἀπορφανισθείσης οἰκίας προὔκαλει τὸν οἰκτον. Ὁ κήπος δὲν ἐβράδυνε νὰ περιέλθῃ εἰς τὴν ἀγρίαν κατάστασιν. Δὲν ὑπῆρχον πλέον ἄνθη περιποιημένα· αἱ τριανταφυλλεαί, ἐπειδὴ δὲν ἐκλαδεύοντο, δὲν εἶχον παρὰ κλάδους καὶ φύλλα· τὰ γεράνια εἶχον μαρνανθῇ· ἡ πρασινάδα εἶχε πνιγῇ ἀπὸ τὸ ἀγριὸν βῶμι καὶ ἀπὸ τοὺς ὑψηλοὺς καλὰ μους τῶν σιτοιδῶν φυτῶν. Καὶ οὕτως εἶχε μεταβληθῇ εἰς ἀφανὲς λειθάδιον, περιφρονημένον καὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς ψυχὰς, ὅπου οὐδὲν ἄλλο ἐβλάστανε πλὴν σκολύμων καὶ ἀσθενῶν μυκῶνων.

Ἦτο ἀπαίσιον!

Καὶ ἄλλα ἔτη διέρρευσαν. Δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐλπίς νὰ ἐπιστρέψῃ ἡ ἀποστολὴ Jackson. Ὅλοι οἱ ἀτρόμητοι ἐκεῖνοι σκαπανεῖς θὰ εἶχον, προδήλως, ὑποκύψῃ, ἐκ τῆς δειψῆς καὶ τῆς πείνης, εἰς ἀπαίσιον τινὰ ἔρημον, ἢ θὰ εἶχον κατασφαγῇ ὑπὸ τῶν ἀγρίων, καὶ ὁ κόμης Βασίλειος Λοδανῶφ θὰ εἶχε συνεπῶς συναποθάνῃ μετ' αὐτῶν, πιστὸς εἰς τὴν Στόλβεργ. Ἡ ἐρημωμένη οἰκία μετεβάλλετο ἐκ θεμελίων εἰς ἐρείπια. Εἰς τῶν κυρίων κλάδων τῆς μεγάλης φιλόρας ἡ ὁποία εὐρίσκετο πλησίον τῆς οἰκίας καὶ τῆς ὁποίας τὰ φυλλώματα δὲν ἀνεστῆλόντο πλέον ὑπὸ τοῦ κλαδεύτου, εἶχεν ἀναπτυχθῇ ἐπὶ ἐνὸς παραθύρου τοῦ ὁποίου κατέπεσαν ἐπὶ τέλους τὰ παραθυρόφυλλα φθαρέντα ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν. Τὸ κατακτιητικὸν δένδρον εἰσήλασε τοιουτοτρόπως εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ἀποστεγασθέντος οἰκήματος. Ἐκεῖ οἱ μῆκυτες εὗρον κατάλληλον ἔδαφος πρὸς ἐλευθέραν βλάστησιν, καὶ τὰ ἀγρία χόρτα θὰ εἶχον φυτρώσῃ ἴσως ἐπὶ τοῦ δαπέδου τῆς

αϊθούσης. Πάντοτε, δσάκις διηρχόμην πρὸ τῆς παλαιᾶς οἰκοδομῆς τῆς ἐξιχθείσης εἰς τὸ ἔσχατον σημειὸν τῆς παρακμῆς, διελογιζόμην βυθιζόμενος εἰς ρεμβώδεις σκέψεις :

« Καλύτερα ποῦ εἶν' ἔτσι. Ἐάν ἤξευραν θετικὰ ὅτι ὁ κόμης ἀπέθανεν. ἡ οἰκογένειά του, οἱ κληρονόμοι του ἐξάπαντος, θὰ παρενδύοντο χωρὶς νὰ χάσουν καιρὸν διὰ τὸν φόβον τῆς παραγραφῆς. Καὶ θὰ ἐδίωκον σκαιῶς ἀνοίγοντες τὰς θύρας τῆς κατοικίας αὐτῆς καὶ ἀφήνοντες ἐλευθέραν τὴν εἰσοδὸν εἰς τὸ φῶς καὶ τὴν ἡμέραν, τόσας ἀναμνήσεις ποτισμένας μὲ πόνον καὶ μετ' ἀγάπην. Καλὰ ἔκαμεν ὁ Β. Λοδανῶφ ποῦ ἐχάθη καὶ ἡ φύσις ἀνεδείχθη εὐεργέτις ποῦ ἐξηφάνισε καὶ ἔθαψε τὴν παλαιὰν αὐτὴν φωλεάν τοῦ Ἐρωτος διὰ νὰ μὴ βεβηλωθῇ... »

Τὴν ἐπομένην εἶδα πάλιν τὰ ἐρείπια. — Τώρα οἱ κλάδοι ἐξέχουν ἀπὸ τὴν στέγην ποῦ ἔπεσε καὶ πιθάνον μικρὰ φιλούραι νὰ φύονται εἰς τὰ δωμάτια — καὶ συνήντησα τὸν πρίγκηπα Κ... ὅστις, ἐπὶ δώδεκα ἔτη, εὐρίσκετο μακρὰν τῆς Γαλλίας. Ἐνῶ περιεπατοῦμεν συνδιαλεγόμενοι, τοῦ ἔκαμα λόγον εὐθύς ἐξ ἀρχῆς περὶ τῆς ἐρημωθείσης οἰκίας, τῆς βραδείας καταστροφῆς τῆς, καὶ περὶ τῶν σκέψεων εἰς τὰς ὁποίας μετέδιδεν.

Ἐπὶ πρίγκηψ ἐξεκαρδίσθη νὰ γελᾷ.

« Ὁρισμένως, φίλε μου, μοῦ εἶπεν, αἰωνίως θὰ ἦσαι ποιητής... Ὁ Βασίλειος ἐνυμφεύθη, ἔχει τρία παῖδιά καὶ εἶναι πρῶτος γραμματεὺς τῆς Ρωσσοικῆς πρεσβείας εἰς τὸ Κυρηνάιον.

— Ὁ κόμης Λοδανῶφ δὲν ἀπέθανεν ; ἡρώτησα κατὰπληκτος.

— Ὅταν ἐπέρασα ἔσχατως ἀπὸ τὴν Ρώμην ἦτο υγιέστατος ὅπως σὺ κι' ἐγώ.

— Καλά. Μὰ δὲν ἀνεχώρησε μὲ τὴν ἀποστολὴν τοῦ Jackson... Ἄ! τὸν ἀθλιὸν ! διέκοψα μανιώδης διότι ὅλη μου ἡ αἰσθηματικότης ἐπῆγε στὸν ἀέρα. Ἐπρεπε νὰ τὸ ὑποπτευθῶ. . Στοιχηματίζω ὅτι θὰ ἐλησημόνησε τὴν νεκράν τοῦ ἐρωμένου εἰς τὴν πρῶτην περίστασιν.

— Ἐ! ὅχι, ἐπρόσθεσεν ὁ πρίγκηψ, ὁ Βασίλειος δὲν εἶναι δὲν τόσον ἐνοχος. Φαρμακευμένος ἀπὸ τὴν λύπην μετὰ τὸν θάνατον τῆς Στόλδερν, ἐπεδιδάσθη, μὴ χαρὰ, διὰ τὴν Σενεγάλην καὶ ἀνεχώρησε μὲ τὴν ἀποστολὴν. Ἀλλὰ τὴν ἔκτιν ἡμέραν τῆς πορείας ἡσθένησε βαρέως, καὶ ἕνα καραδάνι τὸν ἔφερεν ὅπως εἰς τὸν Ἅγιον Λουδοβίκον σχεδὸν ἀγωνιῶντα. Ἐκεῖ ἔθεραπεύθη. Βεβαίως διὰ τοῦτο δὲν πταίει αὐτός. Οἱ φίλοι του ἐπωφελήθησαν ἀπὸ τὴν ἀτονίαν του καὶ τὴν ὀλιγοδράνειαν ποῦ ἐδείκνυνε εὐρισκόμενος ἐν ἀναρρώσει, καὶ τὸν ἔστειλαν εἰς τὴν Εὐρώπην... καὶ ἔκτοτε... μὲ τὸν καιρὸν... ἔκτοτε μὰ τὴν πίστιν μου, παρηγορήθη.

— Ἄλλ' αὐτὸ τὸ ἐρημωμένον σπῆτι ;... τί σημαίνει αὐτὴ ἡ κωμῳδία ; ἡρώτησα ὀλίγον θυμωμένος.

— Ἐ! Πολὺ αὐστηρὸς εἶσαι, βλέπω, φίλε μου, ἀπήντησεν ὁ ἀξίεραστος Ρώσσος. Καθόλου δὲν εἶναι

κωμῳδία, τοῦναντίον μάλιστα, τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι ὁ κόμης εἶναι ἐντιμὸς ἄνθρωπος. Τί ὑπεσχέθη ; ὅτι ἐν ὅσῳ ζῇ αὐτός, ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ δὲν θὰ διανυκτερεύσῃ ὑπὸ τὴν στέγην ποῦ ἐδέχθη τοὺς παλαιούς ἐρωτάς του. Δὲν ἐτήρησε λοιπὸν τὸν λόγον του ; Ἄν λάθῃς ὑπ' ὅψει σου πόσον ὑπέρογκοι εἶναι αἱ τιμαὶ τῶν ἐπιπλῶν εἰς τοὺς Παρισίους, θὰ ἐννοήσῃς τί τοῦ στοιχίζει αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις... Ἀλλως τε δὲ καὶ ποῖος μὰς διαβεβαίει ὅτι δὲν θρηνεῖ πάντοτε τὴν θελκτικὴν Στόλδερν καὶ ὅτι δὲν λυπεῖται κατὰκαρδὰ ἐπιποθῶν τὰς ἐσπέρας ποῦ διήρχετο εἰς τὴν κλειστὴν ἑπαυλιν λικνιζόμενος μὲ τὴν θείαν καὶ ὀδυνηρὰν φωνὴν τῆς, ποῦ ἐπροξένει τέσσην θλίψιν καὶ τέσσην εὐχαρίστησιν συγχρόνως εἰς ἐκεῖνον ποῦ τὴν ἤκουεν ;... Κατ' ἐμὲ, προσέθεσεν ὁ πρίγκηψ μειδιῶν εἰρωνικῶς, ἀπελπισία ποῦ ἔχει τὴν πηγὴν τῆς εἰς ἔρωτα παλαιὴν, δώδεκα ἔτων, παρέρχεται εὐκόλως, ὅταν ἔχη κανεὶς μεγάλην περιουσίαν, ὡραίαν οἰκογένειαν, καὶ ζῇ εἰς τὴν Αἰωνίαν Πόλιν».

B. E. ΠΑΥΛΙΔΗΣ

ΓΝΩΜΑΙ ΠΕΡΙ ΝΕΑΣ ΖΩΗΣ

Φίλοι Κύριοι,

Ὁ ἐπισκεπτόμενος τὴν Αἴγυπτον Ἕλληνας πολλοὺς λόγους ἔχει νὰ αἰσθάνηται διαθρυπτομένην τὴν ἐθνικὴν του υπερηφάνειαν. Πλέον ἔτι ὅμως ἢ τὰ ἄλλα κατορθώματα, δὲν εὐρίσκω ἄλλην λέξιν ἀκριβεστέραν, τοῦ Ἑλληνισμοῦ μ' ἔθιξεν ἡ ἰδρυσις τοῦ Πανελληνίου Συνδέσμου. Ὁ σύνδεσμος οὗτος ὑπηρετεῖ τὴν ἑλληνικὴν ἰδέαν καὶ διὰ τῶν γενναιοτάτων εἰσφορῶν, ἀλλ' ἔτι πλείότερον διότι συνδέει ἕκαστον τῶν μελῶν του μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, τοῦ ὁποίου τὰς προόδους τοῦτο παρακολουθεῖ μετ' ἐνδιαφέροντος ἀγνώστου τέως.

Τὸ ὄνειρόν μου θὰ ἦτο νὰ ἔκαμνεν ἡ « Νέα Ζωὴ » διὰ τὴν φιλολογίαν μας ὅ,τι κάμνει ὁ Πανελλήνιος διὰ τὸν στρατὸν καὶ τὸν στόλον μας. Ἡ νεωτέρα ἑλληνικὴ φιλολογία ἀνεπτύχθη θαυμασίως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Οἱ ἱστορικοὶ, οἱ ἀρχαιολόγοι, οἱ φιλόλογοί μας ὁ Λάμπρος, ὁ Καθεβιάς, ὁ Σβορώνος, ὁ Πολίτης, ὁ Χατζιδάκις κατέκτησαν ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ τῆς Εὐρώπης θέσιν ἐξαιρετικὴν. Ἐξ ἄλλου ἡ λεγομένη φιλολογία πα-